

POČETNI BILANS STANJA PREDUZEĆA "ABC" NA DAN 01.01.2008.

Aktiva			Pasiva		
Red. br.	Pozicija	Iznos	Red. br.	Pozicija	Iznos
1	Osnovna sredstva	100.000	1	Sopstveni kapital	120.000
2	Gotovi proizvodi	15.000	2	Dugoročne obaveze	20.000
3	Roba	25.000	3	Kratkoročne obaveze	46.000
4	Potraživanja od kupaca	1.000			
5	Tekući račun	40.000			
6	Blagajna	5.000			
		186.000			186.000

Napomena: Pozicija kratkoročne obaveze se izračunava tako što se od ukupne aktive (186.000) oduzme pasiva (odnosno zbir pozicija pasive koje su date u zadatku – 140.000). Dakle, kratkoročne obaveze u ovom zadatku iznose 46.000.

KNJIŽENJE KROZ GLAVNU KNJIGU

D Osnovna sredstva P	D Gotovi proizvodi P	D Roba P
ps) 100.000	ps) 15.000	ps) 25.000 11a) 75.000
4) 150.000		8) 50.000
Potraživanja od kupaca P		
D kupaca P	D Tekući račun P	D Blagajna P
ps) 1.000	ps) 40.000 2) 5.000	ps) 5.000
11) 40.000	1) 1.000.000 6) 100.000	2) 5.000
	3) 500.000 7) 160.000	
	9) 15.000	
Dugoročne obaveze P		
D Sopstveni kapital P	D obaveze P	D kratkoročne obaveze P
6) 100.000 ps) 120.000	ps) 20.000	ps) 46.000
1) 1.000.000		
3) 500.000		
Obaveze prema dobavljačima P		
D Račun otvaranja P	D dobavljačima P	D Materijal P
ps) 186.000 ps) 186.000	7) 160.000 4) 150.000	5) 10.000
	5) 10.000	
	8) 50.000	
Kratkoročni kredit P		
D kredit P	D Dugoročni kredit P	D Prihodi od prodaje robe P
10) 7.500 9) 15.000	10) 7.500	11) 40.000
Nabavna vrednost prodate robe P		
D prodate robe P	D	D
11a) 75.000		

Redni broj	OPIS	IZNOS	
		Duguje	Potražuje
ps)	Osnovna sredstva Gotovi proizvodi Roba Potraživanja od kupaca Tekući račun Blagajna Račun otvaranja <i>Prema početnom bilansu</i>	100.000 15.000 25.000 1.000 40.000 5.000	186.000
ps)	Račun otvaranja Sopstveni kapital Dugoročne obaveze Kratkoročne obaveze <i>Prema početnom bilansu</i>	186.000	120.000 20.000 46.000
1)	Tekući račun Kapital <i>Uplata vlasnika po osnovu osnivanja pred.</i>	1.000.000	1.000.000
2)	Blagajna Tekući račun <i>Isplata po osnovu naloga blagajne</i>	5.000	5.000
3)	Tekući račun Kapital <i>Uplata po osnovu uloga ortaka</i>	500.000	500.000
4)	Osnovno sredstvo Obaveze prema dobavljačima <i>Za isporučen kamion - faktura dobavljača</i>	150.000	150.000
5)	Materijal Obaveze prema dobavljačima <i>Za isporučen materijal – faktura dobavljača</i>	10.000	10.000
6)	Kapital Tekući račun <i>Povlačenje dela kapitala</i>	100.000	100.000
7)	Obaveze prema dobavljačima Tekući račun <i>Isplata obaveza prema dobavljačima</i>	160.000	160.000
8)	Roba Obaveze prema dobavljačima <i>Za isporučenu robu – faktura dobavljača</i>	50.000	50.000
9)	Tekući račun Kratkoročni kredit <i>Po osnovu uzetog kratk. kredita</i>	15.000	15.000
10)	Kratkoročni kredit Dugoročni kredit <i>Konverzije kredita</i>	7.500	7.500
11)	Potraživanja od kupaca Prihodi od prodaje robe <i>Prodaja robe – eksterni stav</i>	40.000	40.000
11a)	Nabavna vrednost prodate robe Roba <i>Prodaja robe – inerni stav</i>	75.000	75.000

KRATKO OBJAŠNJENJE KNJIŽENJA POSLOVNIH PROMENA

1. Uplata vlasnika na tekući račun je pokazatelj da su se novčana sredstva na tekućem računu preduzeća povećala. S obzirom da tekući račun spada u grupu računa aktive, a sva povećanja na ovim računima se knjiže na stranu duguje, onda je opravdan stav knjiženja na dugovnoj strani tekućeg računa. S druge strane, sa povećanjem iznosa na tekućem računu povećava se i kapital preduzeća. S obzirom da račun kapitala spada u grupu računa pasive, a sva povećanja na ovim računima se knjiže na strani potražuje, i ovaj stav knjiženja je opravdan.
2. Podizanje novčanih sredstava sa tekućeg računa po nalogu blagajne znači da su se smanjila sredstva na tekućem računu a istovremeno povećala na blagajni. S obzirom da i tekući račun i blagajna predstavljaju račune aktive, nalazimo razlog za navedeno knjiženje (povećanje na strani duguje, a smanjenje na strani potražuje).
3. Knjiženje i objašnjenje kao u stavu 1.
4. Kupovinom kamiona i isporukom istog od strane dobavljača dolazi do proširenja voznog parka odnosno do povećanja osnovnih sredstava preduzeća. Pošto osnovna sredstva pripadaju grupi računa aktive, a povećanja na ovoj grupi računa se knjiži na strani duguje, razumljivo je zašto je izvršeno navedeno knjiženje. S druge strane, preduzeće ima obavezu prema dobavljačima za kupljeni kamion odnosno dolazi do povećanja obaveze prema dobavljačima (obaveze prema dobavljačima pripadaju grupi računa pasiva, a sva povećanja na ovoj grupi računa se knjiže na stranu potražuje).
5. Knjiženje i objašnjenje u ovom stavu je isto kao i u stavu 4., samo što je umesto kamiona ovaj put preduzeće kupilo materijal koji pripada grupi računa aktive (kao i kamion – osnovno sredstvo).
6. Za razliku od stava 1. i stava 3. gde su vlasnici izvršili uplatu na račun preduzeća, sada se vrši povlačenje tj. podizanje novčanih sredstava sa tekućeg računa preduzeća. Iz tog razloga, knjiženje ove poslovne promene je obrnuto od knjiženja u stavu 1. i stavu 3.
7. Izmirenjem obaveza prema dobavljačima preduzeće smanjuje iste. Obaveze prema dobavljačima predstavljaju račun pasive, smanjenje obaveze na računu pasive se knjiži na strani duguje. S druge strane, obaveze su izmirene sa tekućeg računa na kojem se novčana sredstva na ovaj način smanjuju (aktivni račun – smanjenje – potražuje).
8. Kao i u stavu 4. i 5. samo što se u ovom stavu radi o nabavci tj. kupovini robe koja predstavlja račun aktive.
9. Uzimanjem kratkoročnog kredita od banke povećava se naša obaveza po osnovu tog kredita. Kratkoročni kredit predstavlja račun pasive, a sva povećanja na ovim računima se knjiže na strani potražuje. S druge strane, odobravanjem novčanih sredstava u vidu kratkoročnog kredita banka prebacuje sredstva na naš tekući račun, što je znak da dolazi do povećanja iznosa na tekućem računu (aktivni račun – povećanje – duguje).
10. Smanjenjem iznosa kratkoročnog kredita smanjuju se i naše obaveze po tom osnovu. S obzirom, da se radi o konverziji kredita istovremeno smanjenje obaveza po kratkoročnim kreditima znači da se povećavaju obaveze po osnovu dugoročnih kredita. Kako oba ova računa predstavljaju račune pasive, razumljivo je što je povećanje obaveza knjiženo na strani potražuje a smanjenje obaveza na strani duguje.
11. Svaka prodaja robe ima dva stava: interni i eksterni stav. Eksterni stav čine prihodi od prodaje robe (prihodi se uvek knjiže na strani potražuje) i kupci (aktivni račun – povećanje – duguje). Interni stav čine: Nabavna vrednost prodane robe (ova vrednost je u stvari trošak, a troškovi se uvek knjiže na strani duguje) i Roba (čijom prodajom dolazi do smanjenja zaliha, aktivni račun – smanjenje – potražuje). O prihodima i rashodima će biti reči u 6. i 7. poglavlju knjige Finansijsko računovodstvo, V. Zakić, S. Đukanović.